

ELTE BTK Assziriológiai és Hebraisztikai Tanszék
/ MTA Judaisztikai Kutatóközpont
2007/08, II. (tavaszi) félév

Komoróczy Géza

Az ókori Kelet története, II:

Nagy Sándortól az arab hódításig

(Hellénisztikus kor, Arsakidák, Szászánidák)

BBN-ASZ-242/2, BBN-HEB-232, BBN-TÖR-202, HBN-032, TÖ-212

Péntek, 14:00–15:30

Múzeum körút 4, F épület, 234

II. dolgozat

08/03/14

J a v í t ó í v

Mettől meddig tart:

2–2

Téves válasz: -5

az i.e. III. század	300–201
a III. század C.E.	(i.sz.) 201–300
a IV. század B.C.E. második fele	(i.e.) 350–301

Honnan hová vezet (kifelé):

2–2

Csonka válasz: 0

Ha minden válasz teljes és jó: +5

Báb el-Mandeb	Vörös-tenger – Adeni-öböl – Arab-tenger – Indiai-óceán
Hellészpontosz	Márvány-tenger – Égei-tenger – Földközi-tenger
Hormuz-szoros	Perzsa-öböl – Arab-tenger – Indiai-óceán
Tirán-szoros	Akabai-öböl – Vörös-tenger

Mi a mai neve, melyik mai országban van:

2×1–1

Ha minden válasz teljes és jó: +10

Amida	Diyarbakır	Töröko.
Ancyra	Ankara	Töröko.
Antiokheia	Antakye	Töröko.
Atropaténé	Azerbajdzsán	Azerbajdzsán
Edessza	Urfa (ma: Şanlıurfa)	Töröko.
Ekbatana	Hamadán	Irán
Elümaisz	Khúzisztán	Irán
Orkhoé	Warka (< Uruk)	Iráq
Pallakottasz	Fallúdzsa	Iráq
Raphia	Rafia	Gázai övezet–Egyiptom határán

Melyik nyelvcsaládhoz tartozik:

2–2

káldeus	keleti-arámi < nyugati-sémi < sémi
párthus	középperzsa < méd < iráni < indoeurópai

pehlevi / pahlavi, középperzsa < iráni < indoeurópai
szír keleti-arámi < nyugati-sémi < sémi
talmudi arámi arámi < nyugati-sémi < sémi

Mit jelent:

2-2

Ha minden válasz jó: +10

átasgáh középperzsa "tűz-oltár" (a zoroasztriánus kultuszban)
dzsezire arab "sziget" (különböző földrajzi nevekben:
Dzsezire)
hirbet / khirbet arab, héber "rom-terület"
hór arab "mocsár"
in situ lat. "a helyén", ti. eredeti (lelő)helyén, nem elmozdítva
pentapolisz gör. "öt város" (különböző városszövetségek
elnevezésében is)
rász arab "fő" (emberi szervezetben), "fok"
(helynevekben)
tell arab "domb" (többes számban: tulul)
tepe perzsa "domb"
verso lat. "hátsó (oldal)" (sztélé, papírlap stb.)

Melyik csata döntötte el a sorsát és mikor:

5-5

az Akhaimenida dinasztíának Gaugaméla i.e. 331. október 1-2
a Szeleukida dinasztíának (Babylóniában) a) I. Mithradatész hatalma alá
vonta Szeleukeiát, Babylónt és
Urukot i.e. 141
b) II. Phraatész párthus király
legyőzte a Szeleukida VII.
Antiokhoszt i.e. 129
az Arsakida dinasztíának Hormizdagán (Iszfahán és
Nihávend között)
i.sz. 224. április 28
a Szászánida dinasztíának Qádiszije i.sz. 636/637
Nihávend i.sz. 642

Hová ömlik:

2-2

Balih Euphratész
Óxosz (Amu-Darja) Aral-tó / ~-tenger (de elvész a Karakum
homokjában)

Adja meg az alább felsorolt események dátumát a Szeleukida éra szerint:

2-2

Ha minden válasz jó: +10

IV. Antiokhosz Epiphanész elfoglalja Jeruzsálemet i.e. 167 Ae. Sel. 144
Pompeius elfoglalja Jeruzsálemet i.e. 63 Ae. Sel. 248
I. Sáhpuhr győzelme Valerianus felett i.sz. 259 Ae. Sel. 570
hidzsra i.sz. 622 (július 16) Ae. Sel. 933

Nevezze meg az utolsó királyát:
az Arsakida dinasztíának

2-2

IV. (V.) Artabanosz (*Ardaván*) (213–224) (Keleten)¹
illetve VI. Vologészész (*Valakhs*) (207–228) (Nyugaton)
a Szászánida dinasztíának **III. Jazdagerd (632–651)**

Melyik mai országban van:

2-2

Carrhae	Töröko.
Dura-Európosz	Szíria
Gandhára	Északkelet-Afghánisztán
Hatra	Irág
Ktésziphón	Irág
Naqs-i Ruzstem	Irán
Niszibisz	Töröko.
Palmyra	Szíria
Szeleukeia Pieria	Szíria
Taxila	Pakisztán

08/03/14/KG

---

¹ Artabanosz fia, *Artavazda* (Artavaszdész) ezután még talán két-három éven át viselte a királyi címet. Helyzete olyan lehetett, mint Rákóczi fejedelemsége Rodostóban, Kossuth kormányzósága Turinban.